

INTEGRACIJE REPUBLIKE HRVATSKE U EUROPSKU UNIJU POD POVEĆALOM MEDIJA

IVANA JUKIĆ

Ulazak Republike Hrvatske u Europsku Uniju postao je već pitanje dana. Od trenutka ekskluzivnog objavljivanja nacrt pristupnog ugovora Hrvatske u Europsku Uniju, mediji o tome ne prestaju pisati. Kratko predstavljanje odnosa Hrvatske i Europske Unije, koje je izloženo u uvodu, nužno je za bolje razumijevanje teksta i odnosa između Republike Hrvatske i Europske Unije. Počevši od rujna 2011. godine, kratki pregled odnosa RH i EU bit će prikazan kroz prizmu medija i njihovog predstavljanja integracije Hrvatske.

Ključne riječi: Pristupni pregovori, Nacrt ugovora, utjecaj medija, online medija, Glas Slavonije, Jutarnji list, Slobodna Dalmacija, Vjesnik.

*

Mediji su svuda oko nas i igraju značajnu ulogu u našim životima iako to ponekad ne želimo priznati. Informacije, vijesti, zanimljivosti i zabava pronalaze svoj put do nas kroz novine, televiziju, radio ili kroz „sveznajući“ Internet. Od prvih jutarnjih novina koje svakodnevno pročitamo uz jutarnju kavu do internetskih članaka koje 'poskrivečki' pročitamo rano ujutro na poslu, informacije i vijesti dolaze do nas ostavljajući trag na naše misli, oblikujući pozitivna ili negativna stajališta o određenoj temi. Upravo zbog toga, u članku ću pokušati predočiti kakvu sliku mediji šalju građanima o ulasku Republike Hrvatske u Europsku Uniju, a na svakom pojedinom čitatelju je da odluči je li ta slika stvarna i pozitivna.

Hrvatska je podnijela zahtjev za ulazak u Europsku Uniju 21. veljače 2003. godine, a status kandidata dobila je 18. lipnja 2004.¹ Pristupni pregovori trebali su početi u ožujku 2005. godine, a kao uvjet za početak pregovora bila je potpuna suradnja s Haškim sudom za ratne zločine počinjene na području biše Jugoslavije (ICTY - *The International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia*).² Pristupni pregovori otvoreni su 3. listopada 2005.³ Godine 2011. počela je u svim medijima intenzivna promidžba Europske Unije u obliku video-pitanja običnih građana o ulasku Hrvatske u Europsku Uniju i objašnjavanja pozitivnih učinaka na gospodarstvo, politiku, socijalnu skrb, sudstvo, jezik i očuvanje tradicije.⁴

Članak je pripremljen na osnovu proučavanja internetskih članaka dnevnog tiska (Jutarnji list, Večernji list, Vjesnik), regionalnih novina (Glas Slavonije, Slobodna Dalmacija), i na internetskim člancima političkih tjednika kao što su Globus i Nacional. Nakon objavljivanja datuma potpisivanja *Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj Uniji* nije bilo novina ili internetskog članka koji nije barem jednu stranicu posvetio integraciji.

„Večernji list“ su dnevne novine s najvećom tiražom. Utemeljen je 1957. godine kada se zvao „Večernji vijesnik“, a od 1959. dobiva svoje prepoznatljivo ime; „Večernji list“. Od 2000. godine je u sklopu Styria Media Group AG⁵. „Jutarnji list“ je treći najveći dnevni list. Izlazi u sklopu Europapress Holdinga (EPH); EPH također izdaje tjednik „Globus“ i dnevne novine „Slobodna Dalmacija“⁶. „Slobodna Dalmacija“ je dnevni list s dugom novinarskom tradicijom, preko 60 godina i izlazi u Splitu. „Glas Slavonije“ je regionalni dnevni list koji izlazi u gradu Osijeku. Nakon Domovinskog rata navodi se da je „Glas Slavonije“ sljedbenik „Hrvatskog lista“, novina koje su počele izlaziti 1920. godine, također u Osijeku.⁷ „Vjesnik“ je politički dnevni list koji izlazi od 1940. godine, a prvobitno ime mu je bilo „Politički vjesnik“. Zanimljivo je za napomenuti da list dodjeljuje i književnu nagradu „Ivan Goran Kovačić“. Nagrada je prvi puta bila dodijeljena 1964. godine.⁸ „Nacional“ je politički tjednik koji izlazi od 1995. godine u Zagrebu.⁹

¹ <http://www.mvpei.hr/ei/default.asp?ru=133&sid=&akcija=&jezik=1>, 24.10.2011.

² <http://www.icty.org/> 24.10.2011

³ <http://www.mvpei.hr/ei/default.asp?ru=133&sid=&akcija=&jezik=1>, 24.10.2011

⁴ <http://www.mvpei.hr/MVP.asp?pcpid=2702>, 24.10.2011.

⁵ <http://www.vecernji.net/?onama>, 30.10.2011.

⁶ http://www.eph.hr/proizvodi_i_servisi/index.html, 30.10.2011.

⁷ <http://www.glas-slavonije.hr/impressum.asp>, 30.10.2011.

⁸ Od značajnijih književnika, nagradu su dobili Drago Ivanišević (1974), Dobriša Cesarić (1976), Vesna Parun (1979), Dragutin Tadijanović (1982), Jure Kaštelan (1986), Ivan Slamnig (1991), Luko Paljetak (1995) i Arsen Dedić (2003).
⁹ http://www.igk.hr/index.php?option=com_content&view=category&id=117&Itemid=506&lang=hr, 31.10.2011.

Od navedenih novina, „Jutarnji list“ (uključujući „Globus“ i dnevne novine „Slobodna Dalmacija“) su liberalne, dok su „Večernji list“ i „Vjesnik“ konzervativnije orijentacije. Ostale mjesne dnevne novine, ovisno o lokalnom političkom utjecaju, su od srednje desne do srednje lijeve orijentacije.

Tisak općenito živo je pratio cijeli tijek pregovaranja o europskoj integraciji Republike Hrvatske (ali ne samo RH, već i susjednih država kao što su na primjer Slovenija, Mađarska, Rumunjska, Bugarska, te buduće kandidate Srbiju, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu). Čim je odlučeno da će ugovor biti potpisan 19. prosinca 2011. godine u Varšavi, mediji su taj događaj popratili brojnim komentarima. U rujnu se vodila velika polemika u novinama i na internetskim portalima o objavljivanju Ugovora na hrvatskom jeziku. Naime, *Nacrt ugovora* je na engleskom jeziku i mnogim građanima (ili medijima) zasmetalo je što hrvatski prijevod nije bio odmah dostupan.¹⁰ Već 20. rujna 2011. godine Jutarnji list je „ekskluzivno objavio pravi pristupni ugovor Hrvatske i EU“¹¹, tj. Nacrt ugovora. Ugovor je i u Hrvatskoj i u Bruxellesu smatran „neslužbenom verzijom“¹² i naglašeno je da se ugovor neće mnogo mijenjati do datuma potpisivanja. Idućeg dana, 21. rujna, predsjednik Ivo Josipović objavio je kako se u potpunosti slaže s objavljivanjem pristupnog ugovora te da „nema nikakve tajne, ni senzacije u tekstu pristupnog ugovora između Hrvatske i EU“¹³.

Listopad je obilovao člancima o pozitivnom izvješću Europske komisije o napretku Hrvatske. Godišnje izvješće pokazalo je da je Hrvatska, gotovo do tančina, uskladila zakone sa zakonima Europske Unije i da će se to morati „pokazati i dokazati najkasnije do 1. srpnja 2013. godine, što je datum predodređen za punopravno članstvo Hrvatske u EU“¹⁴. Dana 7. listopada slovenski parlament također je odobrio tekst hrvatskog ugovora s EU.¹⁵ Na internetskom portalu tjednika Nacional objavljen je članak o istraživanjima javnog mnijenja agencije CRO Demoskop Promocija.¹⁶ Rezultati istraživanja pokazali su da građani Republike Hrvatske daju potporu hrvatskom članstvu u EU s 56,6%, za razliku od lani kada je manje od 50%, točnije 49,6%, građana bilo za ulazak u Europsku Uniju.¹⁷ U Bruxellesu je 12. listopada objavljeno da su pregovori sa Hrvatskom završeni. Štefan Füle, povjerenik za proširenje i europsko susjedstvo, kao razlog završenih pregovora naveo je napredak Republike Hrvatske koji je ostvaren na svim traženim područjima.¹⁸ Republika Hrvatska time je „prešla iz statusa zemlje kandidatkinje u status zemlje pristupnice“¹⁹. Na internetskim stranicama Vjesnika 13. listopada objavljeno je pozitivno izvješće šefa delegacije Paula Vandorena. Luka Bebić, predsjednik Hrvatskog sabora, sastao se s Paulom Vanderenom, koji mu je uručio izvješće: „Ohrabrujemo Hrvatsku da sada odigra pozitivnu ulogu prema zemljama u regiji na njihovom putu prema Europskoj Uniji, na kojemu im putem svojih stručnjaka i razmjenom iskustava možete pomoći“²⁰.

No, nisu sve vijesti bile pozitivne i nije sve gledano „kroz ružičaste naočale“. Tako je, primjerice, na internetskim stranicama tjednika Globus 11. listopada objavljen intervju s uglednim i utjecajnim slovenskim ekonomistom prof. dr. Jožom Mencingerom. Akademik Jože Mencinger smatra da ukoliko „kriza potraje, EU će se do 2020. raspasti u kaos“²¹. Internetske stranice dnevnog lista Glas Slavonije 13. listopada 2011. godine donose i dodatne informacije iz pozitivnog izvješća o pristupanju Hrvatske Europskoj Uniji. Naime, u izvješću Komisije stoji i kritika „nacrtu zakona o ništetnosti pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše SFRJ i Srbije. „Predloženi nacrt zakona dodatno će zakomplicirati suradnju sa Srbijom u slučajevima ratnih zločina“ - stoji u izvješću Komisije.²² Paul Vandoren naglasio je da bi bilo puno bolje da Hrvatska nastavi suradnju sa Srbijom nego da donese Zakon o ništetnosti. Također je napomenuo kako je potpisivanje ugovora ipak više nego moguće, usprkos vjerojatnom donošenju zakona.²³

⁹ <http://www.nacional.hr/>, 30.10.2011

¹⁰ <http://www.jutarnji.hr/pristupni-pregovor-eu/975377/>, Članak je skinut s Interneta 31. listopada 2011.

¹¹ <http://www.jutarnji.hr/jutarnji-jedini-ekskluzivno-objavljuje-pravi-pristupni-ugovor-hrvatske-eu-/975352/>, 13.10.2011

¹² Ibid.

¹³ <http://www.slobodnadalmacija.hr/Hrvatska/tabid/66/articleType/ArticleView/articleId/149595/Default.aspx>, 13.10.2011.

¹⁴ <http://www.vjesnik.hr/Article.aspx?ID=B02DB8C4-6921-427C-BEB7-3CB0009C0EF2>, 13.10.2011.

¹⁵ www.nacional.hr/clanak/117610/odbori-slovenskog-parlamenta-potvrdili-tekst-hrvatskog-pristupnog-ugovora-s-eu, 13.10.2011

¹⁶ <http://www.nacional.hr/clanak/117594/cro-demoskop-vecina-gradana-i-dalje-za-ulazak-u-eu>, 24.10.2011.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ <http://www.vjesnik.hr/Article.aspx?ID=DA53433E-20D4-4914-83BF-17FFFA73B0BB>, 13.10.2011.

¹⁹ Ibid.

²⁰ <http://www.vjesnik.hr/Article.aspx?ID=C774B4A0-5D62-423F-B8AA-98EE6029E097>, 13.10.2011.

²¹ <http://globus.jutarnji.hr/hrvatska/ako-kriza-potraxe-eu-ce-se-do-2020-raspasti-u-kaosu>, 13.10.2011.

²² http://www.glas-slavonije.hr/vijest.asp?rub=1&ID_VIJESTI=149165, 13.10.2011

²³ Ibid.

U dnevnim novinama Večernji list 12. listopada objavljen je članak o sastanku premijerke Jadranke Kosor i šefa Delegacije EU Paula Vandorena. Premijerka je istaknula da je „Hrvatska nebrojeno puta dokazala da želi suradnju te iskazala svoju potporu zemljama jugoistočne Europe (...), tako što im je pomogla na putu u euroatlantske integracije“²⁴.

Mediji pokušavaju dati i prikazati druge, nešto manje poznatije strane Europske Unije. Prikazivanje druge strane medalje ne mora nužno imati negativne konotacije. Ono pomaže u stvaranju realne slike bliske budućnosti i stvara pozitivno okruženje za prihvaćanje mogućih poteškoća.

Napredovanje Hrvatske na putu prema europskoj integraciji, kao i razna događanja i poteškoće na tom putu, svatko je mogao pratiti iz koraka u korak redovito čitajući dnevni tisak ili prateći druge medije u Republici Hrvatskoj tijekom trajanja pristupnih pregovora. Bitno je istaknuti da su mediji prije zaključenja pregovora, izvještavajući o poteškoćama i stalnim preprekama, u javnosti stvarali dojam nesigurnosti. Od zaključenja pregovora Hrvatske s Europskom Unijom težište se stavlja na afirmativnu promidžbu i isticanje pozitivnih učinaka priključivanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji. Zbog toga se i mišljenje javnosti, kao što je vidljivo i u statistikama, znatno promijenilo u pozitivnom smjeru.

*

dke@southeast-europe.org
<http://www.southeast-europe.org>

© DKE 2011.

Poštovani istraživači! Ukoliko se pozivate na ovaj članak, ili citirate dio, molimo Vas da o tome pošaljete e-mail našem glavnom uredniku na adresu dke@southeast-europe.org. *Rad navodite na slijedeći način:*
Ivana Jukić: Integracije Republike Hrvatske u Europsku Uniju pod povećalom medija. *Délkelet-Európa - South-East Europe International Relations Quarterly*, Vol. 2. No. 3. (Jesen 2011.) 3 str.

Zahvaljujemo se na Vašem trudu i suradnji. *Glavni urednik.*

²⁴ <http://www.vecernji.hr/vijesti/kosor-mi-smo-konkretno-dokazali-da-zelimo-suradnju-sa-srbijom-clanak-335482>, 21.10.2011.